

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра (циклова комісія) економіки України

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри _____

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ ОК8 «Основи економічної науки» _____

освітній рівень бакалавр

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Факультет економічний

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма _ «Основи економічної науки» _____ для студентів
(назва навчальної дисципліни)
Спеціальності _____ 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність _____.

Розробники: __доцент кафедри економіки України, _____
_____ к.е.н., доц.. Ходико Д.І. _____

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри (циклової комісії) _економіки України _____

Протокол від “ _____ ” _____ 20 ____ року № _____

© Ходико Д.І., 2022 рік
© Ходико Д.І., 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 Управління та адміністрування (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів – 2	Освітній рівень: __бакалавр__	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання ____ реферат ____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 144	Спеціальність: _076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність_ (шифр і назва)	Лекції	
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти : аудиторних – 4____ самостійної роботи студента – 4____		32 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		80 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		16 год.	
	Вид контролю: (екзамен/залік)		
	екзамен		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми здобуття освіти – 80%

для заочної форми здобуття освіти –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування методологічних основ економічного мислення, розуміння основних понять та категорій економічної науки, вмінь критичного осмислення теоретичних основ підприємницької, торгівельної та біржової діяльності, а також навичок виявлення та постановки завдань за різних практичних ситуацій економічної діяльності.

Завданнями викладання дисципліни є:

1. Сформуванню уявлення про сучасний стан розвитку економічного знання, предмет, проблематику та нерозв'язані питання економічної науки;
2. Сформуванню критичне розуміння основних економічних категорій та законів, аксіом економічного мислення;
3. Виділити критерії класифікації сучасних економічних систем та роль інституційних чинників їх формування;
4. Окреслити роль ринкового механізму в економічній системі, його сутнісні ознаки, очікувані результати та передумови ефективного функціонування;
5. Сформуванню розуміння ролі теоретичного знання при здійсненні підприємницької та економіко-управлінської діяльності, розкрити критерії економічної життєздатності бізнесу;
6. Розкрити зміст основних показників результативності та ефективності макроекономічної системи, започаткувати навички аналізу їх причинно-наслідкових зв'язків;
7. Сформуванню розуміння ролі державного регулювання в економічній системі та впливу державної політики на макроекономічному та мікроекономічному рівні.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу,

ЗК2: Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1: Критичне осмислення теоретичних засад підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1: Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях,

ПРН2: Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговій та біржовій діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи економіки

Тема 1. Предмет, функції та історія розвитку економічної науки

1. Економічна теорія як суспільна наука та практично-орієнтована дисципліна
2. Історія формування та розвитку економічної науки
  - 2.1 Економічні погляди меркантилістів
  - 2.2 Школа фізіократії
  - 2.3 Класична політична економія, її розвиток та вичерпання: А.Сміт, Д.Рікардо, К.Маркс
  - 2.4 Економічна наука ХХ ст.: формування «економічного мейнстріму»
  - 2.5 Неортодоксальні економічні теорії кінця ХХ-поч. ХХІ ст.: інституціоналізм, екологічна економіка, просторова та регіональна економіка, економічна теорія сталого розвитку
3. Видатні українські вчені-економісти

Тема 2. Загальні основи економічної теорії

1. Потреби та виробничі ресурси
2. Суспільний вибір в управлінні ресурсами для сталого розвитку.
3. Види та показники економічної ефективності

Тема 3. Економічна система

1. Економічні суб'єкти та їх взаємодія
2. Власність в економічній системі
3. Суть та функції грошей
4. Типи економічних систем. «Змішані економіки»

Тема 4. Ринкова економіка

1. Принципи та ознаки ринкової економічної системи
2. Попит та пропозиція та їх взаємодія у формуванні ринкової рівноваги
3. Відхилення від ідеально-типової ринкової моделі. Поняття публічних благ. Недосконала конкуренція.
4. Інфраструктура ринку.

Змістовий модуль 2. Основні поняття економіки підприємства та макроекономіки

Тема 5. Підприємництво та економіка підприємства

1. Принципи та форми організації підприємництва. Поняття стартапу
2. Капітал підприємства
3. Витрати та виторг. Прибуток підприємства

Тема 6. Макроекономічні показники національної економіки

1. Основні макроекономічні показники та їх економічний зміст
2. Економічне зростання та економічний розвиток

Тема 7. Економіка та держава

1. Роль держави у ринковій та змішаній економіці
2. Фіскальна політика держави
3. Монетарна політика держави
4. Зовнішньоекономічна політика держави
5. Державна політика сприяння економічному розвитку
  - 5.1 структурна політика,
  - 5.2 промислова політика,
  - 5.3 соціальна політика,
  - 5.4 інноваційна політика,
  - 5.5 регіональна політика,
  - 5.6 екологічна політика

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Загальні основи економіки												
Тема 1. Предмет, функції та історія розвитку економічної науки	24	6	3			15						
Тема 2. Загальні основи економічної теорії	16	4	2			10						
Тема 3. Економічна система	16	4	2			10						
Тема 4. Ринкова економіка	16	4	2			10						
Разом за змістовим модулем 1	72	18	9			45						
Змістовий модуль 2. Основні поняття економіки підприємства та макроекономіки												
Тема 5. Підприємництво	16	4	2			10						

та економіка підприємства												
Тема 6. Макроекономічні показники національної економіки	16	4	2			10						
Тема 7. Економіка та держава	24	6	3			15						
Разом за змістовим модулем 2	56	14	7			35						
Усього годин	128	32	16			80						
Модуль 2												
ІНДЗ	16		-	-	16	-		-	-	-		
Усього годин	144	32	16		16	80						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	(не передбачено навчальним планом)	
2		
...		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, функції та історія розвитку економічної науки	3
2	Загальні основи економічної теорії	2
3	Економічна система	2
4	Ринкова економіка	2
5	Підприємництво та економіка підприємства	2
6	Макроекономічні показники національної економіки	2
7	Економіка та держава	3
	Разом	16

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	(не передбачено навчальним планом)	
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, функції та історія розвитку економічної науки	15
2	Загальні основи економічної теорії	10
3	Економічна система	10
4	Ринкова економіка	10
5	Підприємництво та економіка підприємства	10
6	Макроекономічні показники національної економіки	10
7	Економіка та держава	15
	Разом	80

9. Індивідуальні завдання

Теми індивідуальних навчально-дослідних завдань-рефератів:

1. Економічні системи вільного підприємництва, їхні спільні та відмінні риси.
2. Економічні системи узгодженого вільного підприємництва, їхні спільні та відмінні риси.
3. Система розподільчого соціалізму та її особливості.
4. Поняття економічного суверенітету держави, підходи до його обґрунтування та визначення.
5. Поняття економічної безпеки, підходи до його обґрунтування та визначення
6. Поняття національних економічних інтересів, підходи до його обґрунтування та визначення
7. Загальна ринкова інфраструктура (фінансова, податкова і кредитна система, грошова система).
8. Біржі (товарні, фондові, фрахтові, валютні, праці, нерухомого майна), їхні функції та особливості.
9. Економічний зміст власності.
10. Міжнародний рух капіталу.
11. Міжнародна міграція робочої сили та її огляд в сучасному світі.
12. Глобалізаційні процеси в світовій економіці.
13. Стратегічні перспективи розвитку національної економіки в Україні.
14. Суть та основні принципи Концепції сталого розвитку світу.
15. Ювілейний звіт Римського клубу «Соме он» - 2017р.
16. Завдання сталого розвитку національної економіки в Україні.
17. Економічне зростання та сталий розвиток: порівняльний аналіз.
18. Екологічні проблеми національної економіки в Україні.
19. Національний ринок та його структура в Україні.
20. Економіка територіальних громад в Україні.
21. Розвиток бізнесу в Україні.
22. ІТ-бізнес в Україні: проблеми та перспективи.

10. Методи навчання

Результати навчання	Методи навчання і викладання	Методи оцінювання досягнення результатів навчання
<p>ПРН1: Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях,</p> <p>ПРН2: Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговій та біржовій діяльності.</p>	<p>На лекційних заняттях використовуються методи бесіди, пояснення, проблемного викладу, обговорення та аналіз попереднього досвіду учасників навчальної групи. З метою формування необхідних вмінь та навичок під час практичних занять використовується метод вправ та інтерактивного навчання. Виконання індивідуальних завдань для самостійної роботи здійснюється з використанням комп'ютерного забезпечення.</p>	<p>Бально-рейтингова система оцінювання знань студентів застосовується на основі результатів поточного контролю практичної та самостійної роботи студентів, підсумкового контролю та контролю виконання індивідуального завдання за 100-бальною шкалою.</p> <p>Проміжний контроль знань здійснюється у формі:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проміжного та підсумкового онлайн-тестування – максимальна оцінка становить 10 балів; • Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання у вигляді реферату, сумарно 10 балів; • Максимальна сума балів за виконання завдань практичних занять становить 30 балів. <p>Загальна максимальна сума балів поточного контролю та самостійної роботи становить 50 балів (=10+10+30).</p> <p>Підсумковий контроль здійснюється у вигляді письмового опитування за питаннями, винесеними на екзамен. Максимальна оцінка становить 50 балів.</p>

11. Методи контролю Перелік питань до екзамену

1. предмет економічної науки. Макроекономіка і мікроекономіка.
2. економічна наука та економічна політика. Цілі економічної політики.
3. основні галузі сучасного економічного знання;
4. етапи розвитку економічної науки. Основні напрями та школи в економічній науці;
5. внесок українських учених у розвиток економічної науки у XX-XXI ст..
6. внесок українських учених у розвиток економічної науки у XVII-XIX ст..

7. потреби та їх класифікація. Розвиток економічних потреб та їх безмежність;
8. потреби та економічні інтереси. Види економічних інтересів і їх взаємодія;
9. виробничі ресурси. Відновні та невідновні ресурси.
10. виробництво як взаємодія його факторів. Предмети споживання і капітальні блага;
11. проблема вибору і виробничі можливості національної економіки. Крива трансформації. Альтернативна вартість;
12. виробнича та розподільча ефективність. Факторомісткість та продуктивність факторів виробництва.
13. Показники розподільчої ефективності економічної системи
14. економічні суб'єкти та відносини між ними. Національна економіка.
15. суть власності, її об'єкти та суб'єкти. Права власності;
16. історичні типи, види і форми власності. Акціонерна власність;
17. суть грошей та їхні функції.
18. Рівняння грошового обігу.
19. Історія розвитку грошових систем.
20. Підходи до класифікації економічних систем
21. основні принципи організації ринкової економіки;
22. суть та функції ринку. Види ринків
23. Національний ринок та його складові
24. схема кругопотоку ресурсів, продуктів і доходів у ринковій економіці;
25. Попит. Закон попиту. Цінові і нецінові чинники попиту
26. Пропозиція. Закон пропозиції. Цінові і нецінові чинники пропозиції
27. Ринкова рівновага
28. короточасні та тривалі відхилення від ринкової рівноваги.
29. Вплив змін попиту та пропозиції на ринкову рівновагу.
30. типи ринкових структур. Досконала та недосконала конкуренція.
31. суть ринкової інфраструктури та її складники;
32. суть, види і принципи підприємницької діяльності;
33. функції підприємництва у ринковій економіці;
34. економіко-правові засади розвитку підприємництва в Україні.
35. Організаційно-правові форми фірм
36. основний і оборотний капітал. Фізичне і моральне зношення капіталу. Амортизація;
37. види витрат виробництва. Постійні і змінні витрати. Граничні витрати;
38. виторг фірми. Економічний і бухгалтерський прибуток;
39. напрями максимізації прибутку і його роль у розвитку національної економіки.
40. валовий внутрішній продукт (ВВП). Номінальний і реальний ВВП;
41. ВВП як сума видатків. Особисті споживчі видатки, інвестиційні видатки, державні закупівлі та чистий експорт;

42. ВВП як сума доходів. Факторні доходи. Амортизація і непрямі податки;
43. ВВП як сума доданої вартості;
44. Показники рівня цін: а) індекс споживчих цін (ІСЦ); б) дефлятор ВВП;
45. зведення номінального до реального ВВП. Інфлювання і дефлювання.
46. Показники рівня зайнятості: рівень зайнятості, рівень безробіття
47. Повна зайнятість. Види безробіття; природна норма безробіття
48. Платіжний баланс як основний показник зовнішньоекономічної діяльності держави:
49. суть і значення економічного зростання;
50. фактори і типи економічного зростання. Інтенсифікація економіки;
51. погляди на економічне зростання.
52. Еволюція поглядів на роль держави в економіці;
53. Інструменти впливу держави на економіку;
54. традиційні та нові економічні функції держави;
55. державний сектор у національній економіці
56. антициклічне регулювання та фіскальна політика
57. антициклічне регулювання і монетарна політика.
58. довгострокове регулювання. Структурна політика. Інші види макроекономічної політики;
59. Види та інструментарій зовнішньоторгівельної політики
60. Державна валютна політика

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
5	5	5	10	5	5	15		

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	зараховано
B	81-89	добре	
C	71-80		

D	61-70	задовільно	
E	51-60		
FХ	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Тексти лекцій
2. Силабус навчального курсу
3. Плани практичних занять
4. Перелік питань, винесених на екзамен
5. Пакети контрольних тестових завдань

14. Рекомендована література

Базова

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч. посіб. : У 2 кн. – 1 кн.: Вступ до аналітичної економії. Мікроекономіка / За ред. С. Панчишина і П. Острроверха. 4-те вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2006. – 723 с.
2. Стефанишин О.В., М. В. Квак, М. В. Кічурчак, М. І. Терехух. Економічна теорія: Навчальний посібник. – Львів, 2015. – 225 с.
3. Гринів Л. С., Кічурчак М. В. Національна економіка України: навч. посібник. Львів: Львівський національний університет ім. Івана Франка, 2020. 470 с.

Допоміжна

1. Ха-Юн Чанг. Економіка. Інструкція з використання / Ха-Юн Чанг; пер. з англ. Андрій Лапін. – К. : Наш Формат, 2016. – 400 с.
2. Гаврилишин, Б. До ефективних суспільств: Дорогокази в майбутнє: доп. Римському Клубові / Б. Гаврилишин; упоряд. В. Рубцов.— Вид. 3-тє, допов.— К.: Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2009.— 248 с.
3. Де Сото, Е. Загадка капіталу. Чому капіталізм перемагає лише на Заході і ніде більше. – К.: Ніка-Центр, 2012.
4. Аджемоглу, Д., Робінсон, Дж. Чому нації занепадають / Пер. з англ. Олександра Дем'янчука. — К.: Наш Формат, 2016. — 440 с.
5. Остром, Е. Керування спільним. Еволюція інститутів колективної дії. – К.: Наш час, 2012. – 398 с.

15. Інформаційні ресурси

www.rada.gov.ua - сайт Верховної Ради України
www.sta.gov.ua - сайт Державної податкової адміністрації України
www.kmu.gov.ua - сайт Кабінету Міністрів України

www.as-rada.gov.ua - сайт Рахункової палати України
www.ier.kiev.ua - сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій
www.ukrstat.gov.ua - Державний комітет статистики України
www.bc.rql.kiev.ua/index.html - Діловий центр України
www.business.liga.net - ЛігаБізнес
www.imf.org - Міжнародний валютний фонд
www.ica1.org.ua - Міжнародний інститут порівняльного аналізу
www.oecd.org - Організація з економічного співробітництва і розвитку
www.wto.org - Світова організація торгівлі
www.worldbank.org.ru - Світовий банк
www.europa.eu.int/comm/eurostat - Статистика по Європі
www.icps.kiev.ua - Центр перспективних досліджень.